

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro}. 94.

20. Sierpnia 1821.

Wiadomości krajowe.

Ze Lwowa. — C. K. Rząd krajowy po-
dał do umieszczenia następujący :

O k ó l n i k.

Ogłasza się, którym kupcom dozwolony jest
handel kommissowy i Spedycyyny.

Dekretem wysokiej nadworney Kommissyi
handlowey z d. 25. Maia r. b. do liczb. 1123,
z powodu wszczętego zapytania, którym kup-
com dozwolony jest handel kommissowy i spe-
dycyyny? łącznie z C. K. Kommissyją nadwor-
ną w rzeczach prawodawstwa, wyrzeczono: iż
gdy sprawy ekspedycyi i Kommissow kupieckich,
należą jedynie do środków handel ułatwiających
i tylko za sprawy handlowi pomocne uważane
bydź mogą, przeto takowe wszystkim kupcom
uprawnionym są dozwolone, wszakże też, przez
kogo innego działane bydź nie mogą, iak tylko
przez posiadającego wraz wolność prowadze-
nia handlu.

Co niniejszem podaie się do publiczney
wiadomości.

We Lwowie d. 15. Lipca 1821.

(Podpisy).

Na iarmarku Grodeckim rozdawano na d.
25. Czerwca b. r. nagrody przeznaczone ku u-
lepszeniu chowu bydła i koni; gdzie następują-
ce osoby, odebrały wyznaczone o Rządu pre-
mia: Za najpiękniejsze po stadnikach skarbo-
wych żrzebce: Franciszek Tonell ze Lwowa,
i poddani Adam Lenius z Ebenau a Jan Ben-
der z Rosenberga, każdy z nich dwadzieścia
sztuk Czerw. Zł. w złocie; tudzież za najpięk-
niejsze po stadnikach skarbowych klacze pod-
dani: Filip Denzel z Chrusna, Wilhelm Me-
rian z Burgthala, Filip Andre z Weinberga,
i Piótr Sis z Weizenburga, każdy po 6 sztuk
Czerw. Zł. w złocie.

Oby to wszystkim Dominium dało powód
do przekonywania poddanych swoich o dobro-
dzieństwie Rządu wyptywającym z utrzymywa-
nia stadników skarbowych, i do zachęcania o-

nych by usilnie starali się mieć żrzebce po
statnikach skarbowych i takowe hodowali.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

O powstaniu w Nowey Hiszpanii do-
nosi list z Madrytu z d. 19. Lipca co nastę-
puie: »Wiadomości, które odbieramy z naszych
osad Amerykańskich potwierdzają wszystkie na-
sze obawy. Yturbidę naczelnik Amerykań-
skiego powstania, wzmocnił się na nowo od
czasu iak Pułkownik Trespalacias zatknął
chorągiew powstania w prowincyi Texas. Wia-
domo, że prowincya ta graniczy ze Stanami Zje-
dnoczonymi, i Trespalacias dostaje z tam-
tąd broni, zapasów wojennych i różnych po-
trzeb. Zapewniają nawet, że 3000 ochotników
jest w pochodzie dla połączenia się z Tres-
palaciasem, który tym sposobem, będzie w
stanie wspierania zamiarow Yturbida mające-
go iuż 10000 należycie uzbroionego woyska.
W tem położeniu rzeczy, niestety, nadto wi-
doczną jest, że przykład Wenezueli i Bue-
nos-Ayres nie jest daremny dla Meksyku,
i kraj ten starć się będzie zerwać węzły, które
go łączą z Hiszpanią. Zdarzenia te dot-
kliwie działać muszą na Hiszpanią, której
przemysł i handel tak bardzo upadły; ponieważ
wszystka gotowizna pochodziła tylko z Meksy-
ku, odtąd, iak większa część Ameryki pół-
dniowey ogłosiła się niepodległą, a ścisnione
ze wszech stron Peru niemoże nam swoich
przesetać skarbow. Hiszpania przymuszona
będzie do otworzenia w sobie samey tych źró-
deł pomocnych, które od czasu zdobycia Ame-
ryki zaniedbała; do prawdy podobna, że osią-
gnie swow cel, ale nim to nastąpi będzie mu-
siała poddać się zaniechaniu wielu niezbędnych
potrzeb. Naynowsze wiadomości z Vera-Cruz
donoszą, że ważny ten port zamknięty jest
przez korpus powstańców, na którego czele
znayduie się osławiony Kreol, Guadalupe-
Vittoria; nayzawziętszy nieprzyjaciel Hisz-
panów, chociaż się chępli, że w iego żyłach
płynie krew Hiszpańska. Kilka oddziałow woysk

Królewskich przeszło do niego. Wojsko Hiszpańskie w Meksyku podzielone jest na trzy korpusy; jeden ciągnie przeciwko powstańcom w Texas; drugi ściga Yturbida na drodze z Acapulco, a trzeci stara się uderzyć z tyłu na powstańców zamykających Vera-Cruz. Wszystkie związki stolicy z miastami prowincyjnymi poprzecinały zbrojne kupy, mające dowodców samych prawie proboszczów wiejskich. — Nadeszły tu listy urzędowe z Buenos-Ayres, z tych okazuje się, że te nieustanne poruszenia, których widownią jest ta prowincya, są dziełem stronnictwa Portugalskiego chcącego za porozumieniem się z Rządem w Montevideo narzucić iazmo Brazylii i wszystkim prowincjom nad rzeką la Plata położonym. Potwierdza się wiadomość, że wojska Królewskie zdobyły na powrót Karakas.

Wyspa St. Domingo.

Podług gazet Nowego Yorku z d. 6. Czerwca zawierają, odebraną tamże wiadomość przez okręt przybyły z Cap-Hayti w dni siedem, iż cała część Hiszpańska na S. Domingo powstała przeciwko Hiszpanii (o losie tego kraju wiedzieliśmy bardzo mało lub prawie nic od czasu wybuchnienia rewolucyi Amerykańskiej a mianowicie na S. Domingo). Bandera Kommodora Aury powiewa na Montechriscie, a powstańcy byli w pochodzie ku portowi Plata. Aury działać ma w porozumieniu z Boyerem, który opanować chce całą wyspę.

Gazeta Haytycka nadworna: Telegraft zawierają odezwę Prezydenta Boyera z d. 18. Kwietnia, zdejając sprawę z zaburzeń rządzonych przez Jenerała Romain, i utłumieniu tego buntu. Gdy Jenerał Romain obwiniony o zbrodnię stanu, miał być przewiezionym na okręcie do Leogane, dwa pułki podaszczone przez złe myślących ięty za oręż, stanęły w szyku bojowym na placu marsowym i żądały, aby Jenerał wysiadł na ląd i pozostał w Cap. Prezydent użył znacznych sił przeciwko buntownikom, którzy ze wszystkich stron otoczeni, złożyli broń i prosili o przebaczenie. Zostali oni uwięzieni, a hersztów rokośzu oddano Kommissyi; wielu z nich przypłaciło występki ten śmiercią.

Portugalia Brazylii i Algarbii.

Na posiedzeniu Stanów, z dnia 8. Lipca różne osoby, towarzyszące Królowi w podróży z Rio-de-Janeiro do Lizbony, a iak wiadomo według uchwały Stanów niemogące aż do dalszego rozporządzenia wysiąść na ląd, podały prośby, w których żądają, aby mogły wysiąść

i ukazać się w Lizbonie. Prośby te przesłano Kommissyi dla zdania sprawy. Na tem samym posiedzeniu uczynił P. Borges Canero następujący wniosek: 1.) Przedstawić Królowi Jmci, iżby dla oszczędzenia kosztów ustanowieni byli na Dworach: Hiszpańskim, Francuskim, Austryjskim, Rzymskim i W. Brytanii w przyszłości tylko sprawujący interessa a na innych Konsulowie; by Rząd posłał do Ameryki 2000 ludzi, których zabrać mają okręty przewozowe towarzyszące eskadrze Królewskiej z Rio-de-Janeiro; i by z wojska tego wydawało 600 ludzi do Pernambuco; nakoniec, aby oddadł Montevideo a w miejsce to oddać od Hiszpanii Oliveny. (Zdaje się więc, że wiadomość o odstąpieniu miasta tego przez Portugalczków była zawczesną.)

Hiszpania.

Królestwo Ich Mość, iak inż donieśliśmy, przybyli na d. 11. Lipca do Sacedonu; Lud podług dawnego zwyczaju chciał wyprząść konie i ciągnąć powóz Królewski, Król sprzeciwił się temu mocno, a tak hołd ten nie miał miejsca.

Podług wiadomości z Madrytu z d. 16. Lipca, chcąc Król na nowo zaręczyć o przychylności do systematu konstytucyjnego musiał oddalić ze stolicy przed swoim odjazdem do Sacedonu wielu z tych, którzy iego otaczali osobę, a których iednak sposób myślenia zdawał się być Konstytucyonistom podeyrzany. Stosownie do tego postanowienia otrzymali rozkazy do wyiechania Pułkownik P. Marco Nunnez Abrea, były Ochmistrz Infantów, Pułkownik P. Manuel Sebres de la Torre, były Zastępca Króla w Alikancie, i były Sekretarz Woyny, D. Jose Morgon. Pierwszy uadził się powinien do Tarify, a drugi do Korunny; trzeciemu zaś dozwolono wybrać na przyszły swój pobyt Kadyx lub Francję.

Były Radca Stanu, Kanonik Hualde, za ledwie co przybył do wód Sacedońskich otrzymał od naczelnika politycznego zalecenie oddalenia się natychmiast, iezli niechce być uwięzionym. Odwoływał on się w prawdzie do osobistej wolności zaręczonej wszystkim obywatelom przez Konstytucję; iednak mało mu to pomogło; municypalność odpowiedziała, że jest podeyrzanym, a pobyt iego w wodach Sacedońskich nie jest właściwy dla podeyrzanych!

Z Walencyi donoszą, że tameczny Jenerałnemu Kapitanowi prowincyi, oznaymił Jenerałnemu Kapitanowi prowincyi, iż do postępowania w sprawie przeciwko Jenerałowi Elio nie uznaje siebie być sądem właściwym i iezli sądy cywilne zechcą się temu sprzeciwić, roz-

pierać się z niemi będzie o właściwość. Oznajmienie to tём bardziej zadziwia, ponieważ Stany, Rząd i Sąd najwyższy oświadczyły zdanie swoje jednomyślnie przeciwko wątpliwościom kompetencji Sądu cywilnego, wykazanych przez Sąd appellacyjny Walencyjski. Nowy ten niespodziewany punkt może tylko ieszcze przedłużyć sprawę Eliota.

Wielka Brytania i Irlandya.

Na zgromadzeniu nayznakomitszych Katoликow w Dublinie głosowano na adres następujący, mający być podanym Królowi za przybyciem iego do Doublina:

»N. Panie! Kiedy wszystkie inne klasy Narodu cisną się około Tronu WKMości dla okazania swey przychylności do Osoby Króla swojego, podczas przybycia do tego Królestwa podobnie i my Katoлиcy poddani WKMości, (choć nierównie niżsi w stosunkach cywilnych) niechcemy względnie naszych współobywateli w wierności ku Nayaśniejszemu Panującemu Domowi WKMości, ani ociągać się, ani pozostać, lecz w szlachetnem współubieganiu łączymy się z nimi serdecznie. Zbliżamy się do WKMości z uczuciami rzetelnego podziękowania za wyszczególniające dowody poważania, które raczyłeś dla tey części Swoich Państw okazać. Przyymą Cie tu błogie życzenia otwartego i szczerze przychylnego Ludu!«

»N. Panie! Przyymyj hołd naszey uległości ieszcze piękniejszą daninę naszey miłości. Jeżeli uszanowanie, należne Twoiey wysokihey dostojności, zajmuie drugi rząd w sercu naszym, to pochodzi ztąd, ponieważ miłość i przychylność do N. Osoby WKMości pierwsze w niem trzyma miejsce. W innych częścicach obszernego Królestwa, nad którem iesztes wezwany do panowania, znalazł mogłes więcej bogactw, potęgi i siły, lecz nigdzie tak prawey głęboko utkwioney przychylności do WKMości. Nie zapomniemy nigdy szczęśliwego pobytu Twoiego pomiędzy nami, i pochlebiamy sobie, iż nasz Monarcha ile razy wolny od ważnych zatrudnień zwroci myśli swoje ku Irlandyi, uczucie z przekonaniem, że panuje tutaj wiernemu Ludowi, i podczas gdy sąsiedzkie Królestwo przedstawia WKMości pomocne źródła swych bogactw i handlu, my zawsze gotowi przelać za WKMości ostatnią kroplę krwi naszey. W każdym z nas znajdziesz wojownika; życie nasze iest na Twoje rozkazy dla obrony Twoiego Tronu i wolności, których ten Tron iest podporą.«

Francya.

Izba Deputowanych trudniła się na tajnem posiedzeniu prośbą Jenerała Gourgaud, aby Rząd Francuzki żądał wydania zwłok Buonapartego iako trofeja sławy Francuzkiej i aby dla onych przeznaczyć miejsce spoczynku w Paryżu. Prośba ta zawierająca wiele obraźliwych wyrazów dla Narodu Angielskiego podana została przez Jenerała Lafayette i była powodem do mocnych rozpraw, na końcu uchwałała Izba przystąpić w tey mierze do dziennego porządku.

Z Paryża d. 28. Czerwca. — Konstytucyjonista wytłoczył osobno, obszerne głosy Xięcia Tallayranda, Hrabiego Segura i Wice-Hrabiego Chateaubrianda miane przeciwko przyjętemu w Izbie Deputowanych, prawu mającemu za cel trwanie cenzury. Wszyscy trzej ogłosili się za wolnością prassy, ponieważ ta w czasie terażniejszym nie tylko że iest stosowną do zasad i Konstytucyi, lecz ztąd iż wyraźnie utwierdzi sprawę Króla, systemat konstytucyyny i Dobro Państwa, gdy cenzura miasto być Rządowi pożyteczną, nie iest zdolną i niedostateczną do zapobieżenia prawdziwym onegoż szkodom i oddalenia niebezpieczeństwa; bardziej wzbudza ona nieufność ku Ministrom, i przez to usuwa im sposoby i środki działania dobroczynnie i silnie dla powszechney sprawy Króla i Państwa. Xiężę Talleyrand w miejscu cenzury żąda mocniejszego powściągnięcia prawa.

Monitor z d. 29. Lipca zawiera od obiedwóch Izb przyjęte i przez Króla sankcyjonowane prawo względem cenzury dzienników, iak wiadomo tylko iednym pomnożone artykułem, mocą którego rozporządzenia prawa cenzury z d. 31. Marca 1820 co się dotyczy mających być złożonych rękomyi, rozściągające się mają w przyszłości na wszystkie dzienniki lub pisma peryodyczne, chociażby takowe wychodziły w oznaczonym czasie porządnie i w zeszytach i iakiegokolwiek były tytułu i treści.

Włochy.

Według odebranych wiadomości z Modeny, Jey Królewicowska Mość Xiężna Modencka rozwiązana została szczęśliwie w d. 20. Lipca o godzinie 3 1/2 po południu i powiła Xięcia, którego w imieniu Króla Jmci Oboiey Sycylii trzymał do Chrztu Król Karol Felix. Dostojna położnica i nowo narodzony Xiężę, przy odejściu ostatnich wiadomości byli w pożądanem zdrowiu.

Królestwo Oboiej Sycylii.

Ponieważ ze zniesieniem kilku pułków nastąpiła prawa wojskowe i dowodcy wojskowi dywizyjów obwodowych; zatem wyrok Królewski z d. 7. Lipca rozporządza, aby obwinieni, sądzeni byli na przyszłość przez Sąd wojenny załogi miejsca, w którym uwięzieni zostaną. Do osądzenia Podpułkowników i Majorów, mianowane będą takowe członki przez dowodców prowincy, do sądenia zaś Pułkowników i Jeneratów przez Ministra Woyny.

Według wiadomości z Neapolu z d. 20. Lipca; wygnano z kraju byłych Deputowanych Parlamentu Neapolitańskiego: Borellego, Poerio, Arcovito i Pedrinello.

Sąd Marsowy w prowincyi: *Principato Ulteriore*, ustanowiony wyrokiem Królewskim z d. 9. Kwietnia wskazał na śmierć w d. 14. Lipca, cztery osoby za noszenie broni i opór dany sile zbrojney; winowaycy zostali zaraz powieszonymi.

Niemcy.

Z Frankfurtu nad Menem z d. 28. Lipca. — W ciągu tego tygodnia przeszło tu kilku gońców Rossyjskich, których listy urzędowe mają być bardzo ważne. Jeden z tych przeznaczony był do Paryża, drugi do Bruxelli.

Rossyja.

Z nad granic Rossyi d. 16. Sierpnia. — Podług listu pisanego z Odessy pod d. 27go Lipca (8. Sierpnia) trwa ciągle rzeź w Konstantynopolu. Turcy uzbraiają się bez wytchnienia i największym pospiechem; wszyscy młodzi i starzy stawać muszą do broni.

Nadeszły tu dziś z Konstantynopola listy urzędowe Posta Rossyjskiego, które natychmiast do Petersburga wyprawiono. Słychać, że Baron Stroganoff na uczynione W. Porcie ze strony Dworu swojego propozycyie (obaczyć przeszły Numer gazety) do czasu odejścia pomienionych depeuszów nie odebrał był jeszcze żadney odpowiedzi.

Z Odessy d. 29. Lipca (10. Sierpnia). — Podług nadeszłych tu okrętem wiadomości zapewne na d. 23. Lipca (4. Sierpnia) Grecy odnieśli nowe korzyści nad flotą Turecką; okręt liniowy Turecki i dwie fregatty miały być ich zdobyczą, resztę floty częścią spalić częścią zaś zburzyć mieli. Przy tej rozprawie miało zostać 27 okrętów Greckich uszkodzonymi.

Inny list donosi, że 52 okrętom z których było 17 wielkich wojennych udało się wypłynąć z Dardanellów i zarzucić kotwi pod

Scio i Samos. Gdy liczba okrętów Greckich pomnożyła się do 112, Grecy uderzyli na Turków z natarczywością, ogień działowy trwał przez całe trzy godziny. Opowiadają to samo nadeszłe okręty, które nie daleko od miejsca potyczki znajdowały się; atoli, aby się niewystawiły na niebezpieczeństwo napadnionemi byż przez okręty Greckie, które ścigały za nchodzącami Tureckimi, zmuszone zostały z tamtąd oddalic się i ztąd niewiedzą o skutku bitwy.

Przydają, iż od tego czasu nieprzybył żaden okręt Turecki z depeuszami do Konstantynopola i wierzą powszechnie w zupełne zburzenie floty Tureckiej.

Wiadomo także, iż zaraz po tém zdarzeniu wydał Sułtan surowy rozkaz do uzbrojenia reszty siły morskiej składającej się z 4 okrętów liniowych, dwóch trzy pokładowych i czterech innych wielkich. Do osadzenia tych zaciągają nawet Żydów.

Turcyja.

Monitor zawiera z Wiednia: »Jak zapewnią, Chrześciane w Syryi, dowiedziawszy się o rabunkach, znieważeniu i zaboystwach popełnianych przez Turków w Jerozolimie połączyli się z Druzami, pokoleniem krzyżaków a po przysięgłymi nieprzyjaciółmi Muzułmanów. Skoro szlachetni ci wojownicy otrzymali wiadomość od zbiegów przybyłych z Jerozolimy, że Muzułmanie wedle rozkazu W. Sułtana nie przestając na znieważeniu i zburzeniu kościoła Świętego Grobu, który czczą wszystkich wyznań Chrześciane, zniszczyli także ogniem i mieczem wszystkie kościoły Chrześcianskie szarynnych Cenobitów, Katolików, Ormianów, Greków, Koptów i Maronitów, i że ścigali Chrześcian w ich mieszkaniach, i za miastem po górach takowe otaczających; zebrali oni małą liczbę tych, którzy ucieść mogli gwałtów popełnianych z zimną krwią przez Turków w Mieście Świętem, i powstałi przeciwko Sułtanowi. Spodziewają się, iż połączenie się do rozpacz przywiedzionych Greków i Chrześcian Syryi z Chrześcianami Armenii, Diarbekru i Królestwa Pergamos, częścią ludności Chrześcian w Azyi, będzie mogło ich uratować od zniszczenia, na co zdają się Muzułmanie zakrawać. — Donoszą z Egiptu, że Mehemed Basza przyrzekł Chrześcianom swą potężną opiekę, i odrzucił wspólnie działania W. Porty; spodziewają się nawet, że zawrze traktat obrony i handlowy z Grekami w Archypelagu, z którymi w scistych zostają związkach.«